

Landskap: Blekinge län

Härad: Mjedföla

Socken: Sillhovda

Uppteckningsår: 1932

Upptecknat av: P G Ketterson

Adress: Sillhovda Holmby

Berättat av: August Ardestam

Född år 1845 i Sillhovda Holmby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Söndagsbarn

Uppteckningen rör sig om sändagsbarn, och andra barn,

Var sageman berättar på sin gamla blekinge dialekt,
 som talas, på si sändasbana då va i sny mälv nät anlit
 mā dom, i hallars försynalepp, fö si om di fish växa upp
 i värar sju ble di nit mea än anna mänska, fö si allt
 otry visa sny fö dom, å int va di rädda fö när tis va di
 räckte ut fö si di va tåcha mänska som fish si då inen
 är fish si om man va ut i ych paa nättava o man va
 ett stort försy i man möst en gast efta unatt spökh i
 inon här då, å då va en sändaspökhå mā sju mälv sju
 han då, män si han te, fö si man fish int så nä fö är
 doan älle fö si där ble man smettad uti där dälia
 sju att man ble upphå i fish spryte grotor galen man upp

män si di haad okiun unra edenskapa ma say, föri si di veest
i föväg som som skösl hända unra mänska, om dä va förgen om
en olycka haan di sā dä mest toe dyn i föväg, män man
trodd int paa dam, män si dä nu sähvatt att da slobid, va di
saa dä han ya kervis i di haad ta fram doaschnada dan
man int haad leta upp dam, si dä gich anlett te di hara
saut en lina fyllraft i syökranter mä nät föremal yar
ett snäre som va fast i ratten i dä rüäkt nea hitt unne
vatten, ya si dä va en saubet som di han fast i linan
i dit haon den drönter unnar nattan, i hör dä gich te
mä dä dä ä svacatt te o beskriva, män paa man
hanne man hara ye say dit ut i hämta dän däc kroppen
föri dän haad mitt unna stubbeten, sru dä lättasta
va te o hara anlita en sändas födda vor män säkte say
sju tra han rutt paa den säbte te nästa man i dör dän
i han, ya si sändarhaan haan möett mea än unra mänska,
i lik si allt asynlett som var i väram paa nattara,

NDRE TILLFÖRSLIGT

Landskap:

Upptecknat av: P G Pettersson

Härad:

Adress: Kalmarpö

Socken:

Berättat av: August Andersson

Uppteckningsår:

Född år i Kalmarpö

Uppteckningen rör sig om rödhärig barn.

Von förfäder talade allt om att de rödhärlia barna var testilda
 i solaggnissen, å att däse barn ble de svadaste mänshana
 bland alla andra, för si vaura förfäda sät allt att vätt haue
 å taal ände växt int paa go goa, å si då goa där int hålla,
 för si va man han si en röhauvade sare bär man achtasig
 för däm, si di ä uga å stygg paa där viest, barbasiha å mar-
 dishi, in mania å falsha mat sina häste vänna, härvara
 vill yära åt hvinphöhr å far di int där sam di vill ta di däm
 mä ställ, för si di ha där möett växe natura än auva
 mädska, å si di röhauvia huinföllen å lia dana, män
 si di ha allt go tua, för si en röhauvia paph faru allt
 där vihasta å grannasta töljan som fin i deras omhverf.

för si en sian röhauria färjan om da va hän alla dā va
 huinna va allti framsunne, i nille yāna dā mästa i dā basta
 i dāfō tō di say alte bra ut, vi ha näck sitt att di röhauria
 båtana tō di grannaste i färjesta paphana, i dā komma
 say i att di hā sian framsunde han ha say bra o fära say
 val, visa ett gott sätt, män i mööt kistva dian dā yälla män
 nötkia utricht för sin egen del, di ha obsar dān eyenskaper
 att de vill va finare än anna huinfalh, i dā sama fähaul-
 lande i dā mā hårana som i röhauria, män te sitt
 han ya ja sā, att dā ä en sapt mänskar som vill begäv
 say di ha gott förtan i han råhma ut sin tillvaro möet
 hänt i framtiden, i man ha allri häst talas om att sian
 röhauria ha blött fattia, ya si sna dā hända, ja dian
 mätte dā va de alla sämsta rötaigg i bban mänshlike-
 ter, vianna påända sa allti att di röhauria va ett bra
 falh, mān aoyenta i häftia män lia bricht goa i väntia
 med ett utmått gott i mäddisamt sätt.

MORE THAN FORTY FIVE

Landskap: Upptecknat av: P G Pettersson
 Härad: Adress: Kalmarpö
 Socken: Berättat av: August Andersson
 Uppteckningsår: Född år i Kalmarpö

MÖDRE TILLFÖRLITLIGT
5

Parkerbyggja
barn.

Uppteckningen rör sig om parkerbyggiga barn,
 ya si i alla flästa fall va dā maran shall om banen ble
 hnybygga föri dā hum say därav att maran haad fö say ett
 tåchett avlet som han sat mäst bröha man han va mä
 bant, man ta ha baan håll vära föfäda föte o bli di
 alla blabasta o mäst fäständera, föri si di sara allti att di ficks
 leba sitt ret i huett i ble di mäst fäständera blan alla anna
 mänsha, te o tågra o båra dā int anna dā inen an huon
 te o båta o studera o begripa dā inen an redia mänsha han
 fastia say pur, därse hnybyggja mänshor ha allti ett sätt fö
 say syälva, ya si ett bestämt sätt i ta say int av dā di int ha
 mä o yåra, de shåta say i sitt uppdrag syälva i tro say int
 in nio annan i dåna hämma di framåt mer än anna,

3433
berättelse från myshett avläzen till tillbaka.

56

om si då hunde unner vissa förra förfäders tid att en prästahunga
i maryö sothen fik ett baan idå va en hnygluggiga lopph i
frugan ble sau lessen sau att han gät, män prästen ble gau gla
sau att skräckte nie turen dala te sa hnenhassan fåte o delva
ut te di fattia förr vägge är så län de påna räckte de shval
debas ut pia samme da som hanett föddes, förr si prästen haade den åtch
ten att då shval bli en läd i sten man i då hnygluggiga hanett
i då yck som prästen anshade förr si dän ble syalvadida i ble
bi präst i do hnor sam oksa var red pia dän tier i man ble en
hövlin i sohna ette sin fara i fördelatant förr hela sohna, a
int vach mā då han hade oksa macht ova alla trollen i ytt
tärra in om blie sin och de övrig angränsande sohnaorna
där ova hoin i te rest drev han alla troll i yttar fråtta hina
iden, män dā ä här tal om de som ä födda hnygluggiga, som
ha dārra sedam i macht, de som bli troha unna sin ti der växa
dā ä lyten, i därra mänta pia int dän fämigan, androurenam
kratt i slag i di bli brömplingar i odiaga förr hela sin ted,
en hnygluggiga född är dett lyphonbarn.

6

MÖRE TILLFÖRLITLIGT

UDS UNIVERSITETS
SLAKNINGSSÄRCKIN

7

DIRE TILL FÖRLITLIGT

för si en toba född me knypa på ryggen haane och bli en
 god hantväskare, som skräckar shamahaor, eller finskohava i
 då han ingen mänsha som va redia i sinna lemma sas arbeta
 sas lora som de knyfvergja god ya si toba oble valde di ut
 di som int haan pärna o säta påa utan te o giv fatta man
 väg, i i i din haan di sic sacta i deras studiar så dä to en
 fäntan tuse iua inan di sich dän därrina yäkinalappu, fö
 si li hallate dä därrina shallectyett sas under vaura föfäder
 ti, fö si dä yäpt int wa knympa ella hu dan föryan va
 fö si dän sas va fatta på dän tien soll van han i haan
 int u flächen, si dä va på dän tien dän stora kläckilmaten
 va han vaura föfäder, i dän nihet i pärna föde takart,
 i däfö sas va dä aut öm bie prästa, dochtor, på dän tien i
 dä va föda, dä va sic gott om di ih, hvarhalsvare sas men
 sich anta, i nä int di haan yälpa, va dä te o såha opp nio
 trollhäsin eller trollgubbe sas sich man nach yälpa i häm,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

svillingar.
födder i nedan.

E TILLFÖRSLIGT

Frillingar av olika slag och tider.

Frillingar som inträffades föddes på nedan betraktades såsom snäckor under andas oavsett flichtar eller gottar.
 Sägar viro talesman, ya si dā vare sien unner viro förfadat
 ti att om en hvinna föde frillinar paa nena, si där ble
 ha allei frau vettet för si om di ficht leva si ble dā falia
 mānsma i dām för si dāt ha man nära fått årfar av
 hvin prägha som hvinna, för si nä di ble si gamla sia di
 dagde te mat sia hägade di te o sydla, märda, o nära ficht
 i sien brod di i shagana, o välto fauntimmar yoa di o
 sen te di linett av dām, i di rusade sien i mānna
 ia men te sijl sien hvar di te dām mitt gāu gura dām
 dā man hetta paa dām nä di sien o sien i en glänta i sho
 yon si dā va meninen att di shoal siera en i sanna i
 vahra, mān dān qāren ha di simmat hān hui, i si di
 man man ta dām, man yeh shallgān åtte dām hān
 mān te sist brychades man paa fast dām i dān va di mayena, —

sät dröyde int hållar barne för än att di fikh släppa knappen
 te föri di ble arättade i dā pāu besko iusana spse alla mānska
 ret än i da dān grävde man nea dām sam di yōra mā ett sydor
 dötl a, o si dātā frochtade man neanvillinga föri di han
 fan mā say wa di trād fram, i fö dā sāu fikh taha int
 begravas i rigd hyrmyor, föri si tacha va fallstāndit hedninga
 i na rāmma än di vilda ywan i shagen i washen han
 ella vele yōra annatt än ant mat alla mānska, di va
 hamna te vāran te o utava fans yannina i va reshap fö
 han, o fö dā sāu hallade vira föfāda tacha föri alghafagla
 ya si alla mānska ha väl höatt i hur manna id dā hall
 han o späha åtte dām pāu besko iusana i manske hålla pāu
 ännu ha vi höatt talas om i sant ä dā staham neanvillingas
 ya vad andetian här har berättat om trüllingar som är
 födda på nedan han intygas av hundratal gamlingar, och uti
 all sannskel om dāsia som här talas om, ty där spähar vid vissa
 tider på besekoda åstarna efter dām ännu uti våra tider.

RE TILLFÖRSLIGT

MORE THAN JUST

då nimot twillingar som var födda på nyett dåt var
 lyphaborn, och allt visade sig just och lypholamt för däppaborn
 di haad en goa framtí fö say, o di ble allti väl mottayna i
 siva hamsata i haad allti framgin i allt va di tor say
 för, o sjuva dā int náh mā dā fö si di ble hloha mā
 sju att di haan sā va sam hända shoal i framtien å si
 dafö sju vest di okja huc dā va ställ fö dām syfvalva sju
 att di haor achta say fö alla matgina, di sam antitade
 diam om ri sju fih man sähmar i travärðia upplýnninum
 av sádana hueljina, man hävde allri talas om att di ble
 fattia eller ham illa ut om de va allri sju fattia le o hörga
 mā, mān riha ble di, o di bedovev sin liristi i älihet å
 sannin o h yea allai siva māmānska nät illa paa
 nät satt, ja si va dā haan mamma say iv att dā ble sju
 travshilmatt vet maa int, mān förfädara trood att dā va
 tiden sam yea dān innärhan ella dā han va deras egen
 tra, hā velt man int, mās va dā i sannis å dā.

Landskap: Blekinge län

Upptecknat av: P. G. Kellerson

69

Härad: Medelsta

Adress: Halmstad

Socken: Söthövda

Berättat av August Andersson

Uppteckningsår: 1932

Född år 1845 i Halmstad

II

Uppteckningen rör sig om mordasynens näta och ändamål
 ja si hanne man fann nea före di maren som di had
 brukatt le o morda folk mā, si dan va man skryd-
 dad syalor, för si had man ett lämlett i sitt hus där
 behövde man int o förhålla före de väste bora som fann
 för si man häntde allti upp där öva studörssai i dā
 var man brodd, o dā va alla märkska för o yära
 mit han i snygga sätet dā sju mäddpanen öva
 boren, för si man trodd att dā va sylveste fants
 makt i dā, si visura fåpada koll för att man
 haro yära va man ville där man haad ett
 lämlett växtry i sitt hus, för si dā man tödā i
 sin han sall kille man mordes i fälion i han int slyga sny-

Hordrapen*DRÖRE MÅLORNA*

12

go si då fars fars tven en sats fällniva som di kallade förmå
 spölera i si där hvor man doa fram troha mänska som har
 dräkt say me go nelya, nä man int hara teda opp där sju
 va där te o kenna fast kniven i en målin o häva där i vat-
 terhanten. sju pia maner här den dränkta mitt under
 kniven pån myslatens, o si viissa föfåla di knapp yöra mætt
 avs trollhantur me di mordvapen. go si där va sju att om di
 skot häl varin sju sökte man alte i den dörs knapp etter bageln
 i detta man där viissa troha i knopen pia han si di ta
 man vara pac, fö si där däggd te o smula ihungrar
 mä män si där behönde man tö ta ha bagel bara te ett
 skatt mä färbred te opp en lopp utå en knipfalmästare som va
 mänskeniv pia le åtteladdvin, me ett täbett skatt hon
 man skrata ihungrar utan att där bli skadade.

ya blött åtter en märdad där va te inen tin mættet, utan att
 där va en knivna i näcketen som va mä baan, i hon va
 sju mära sju att hon si att nä man slo häl en mänska.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

Blood often
on men dead.

TILLFÄLTIGT

si där ta man allte reda paa bla som man fövarade i blan mi
 lte räymäl sät da int shal förrinna te baant han te växan, fö
 si då hon hänta att annen fisch sätta allt sam att hvinnan
 ble rädda å dä han får spärras båne, si då berodde paurischen
 tid då va hon be vä baan, fö si hvinnan ha föttel visha i var
 vishä vobras fö ett iua, sau lyte han hamna te man ha
 fött föttel iua, i ve däta tefallet va dä franya om slayett sam
 å ett fallet byte, o i sönalet där baant piau lyte att en sam
 ble kabsyen, fö si ett trahett lyte mäfjö dör om man int
 piau hat fö dä, i dä han man int piau utan att man ha taya
 reda paa bla åtten den mäslade, man ha man dä lekars
 där å dä snat botat, man si man sha ye där sam ha slayett
 dä utan att han vet om dä å sätta sha dä she tol givna piau
 ny å tol piau ne, å sätta en givn mett i hvinnen, sät å man
 sha piau allt dä förrinna sam om di ströme batt dä
 ya si viura föpälas va allti förichtia i dä behändes och ja
 under där gamla swanna tien, där allt va lattfört.

Gjälndöda
djur.INDIRE TILLFÖRLITLIGT

Landskap:..... Upptecknat av: P. G. Pettersson
 Härad:..... Adress: Halmstads
 Socken:..... Berättat av August andersson
 Uppteckningsår:..... Född år i Halmstads

Uppteckningen rör sig om självdöda djur, även levande, de djur som självdöta man int rea på, förs i så falla man för ildöra, di grävde man allt rea, idå gavas ut nän sanka dä som iha anna qua fisch maura nära före o int di skval påu smetta i dä påu samma sätt, si uti vanliga fall sjuv gårde man in en to hund grop dä man grävt rea en illdörr sjuv att int vashen mässha ebla qua fisch maura dit, ya si dättä ä foyan om fayhräla i hästa som självdöda di skval behandas påu dättä sätt, man endast försunnell av diam som man bereodd i to sedan i horatögl, dvaremma, slaybian, o täkett, man själva spratt dä begrav man menst tre alva yupt för att iha anna qua shall grava upp diam.

Sjöönska som.

15

MÖRRE TILLFÖRLITLIGT

mår si va dā ett svin som dō dā gråvor man int nea fä si
 dā va uta yävelen hemsittat, i dā shool läggas ivan yra fö
 si dā shool hanpana ha, i si hanpana dā ä dān leet fäglar, si
 dā hade föfäderna jähä tro pāv, i fö dā siu grånde man
 in nea ett svin som självdö, fö si ha mar yrodd dā dān
 de anre svinen dätt mä, fö si hanpana ha dān egenhaper att
 dān bi vill ha dō pāv en gris, i man gråva ner han fö dān
 sān slutrade di int opp mä dā fö än alla svinen ä dōa sam
 pāv pāv dān grisar, i si fö dā si va dā ätta dān sedan att
 nä ett svin varde självdött si tro man av dān te nān fögaste
 bache man hanne leta opp i dān han man dān fö att
 hanpana shool fäv si dān i fättan att man veet att di shool
 ha ar, si dā enda man to vora pāv dā va baster i ryggen
 fö si dān yra mar sag rabbasta av, fö si dā si va hra mä
 taka halta fö si man fik alldei finna ella shäggavamp
 i ansehet om man haar en bache baste i baster uta en
 spårvdöa gris, si to mett to vora föfädar moett pāv,

Björne
Medelstad b.d.
Sillhövda kn

Capt. P. J. Pettersson
3433 ^{Colonia} 65
Per August Pettersson
Född 1845 i Sillhövda

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Djura med grävna
vid husläggen.

Mindre tillfartligt

om man grände ned levande djur.
ya vid uppförandet av kyrkogårdar, förr tio och lyfta i kastalen,
ya si där man bygde körningshus där man gräva nea
en levans trappa under golvet i där man han anmärkte o hör i
förr si där va särskilt tua må att gräva nea en levans trappa
man si där skool ha s h golffyära i rampa ella flymen, si
där skool ha te inhörd att panna, silva, i godt skool upphölet
vella ve där som kom i där huset i di skool alldeles bli
fattia, i si anna man anmärkt skool man gräva nea en
levans kyrkogård förr att elvråda skool utbli, i förr där sju
muvades allt spisa unna gammatien, unna knöobbana
i stall i laguna grände man nea manina, o si där va
förr där att kroeken skool bli god te o aytar va sam hålts
o trivas kva, ya si vissa fåfadar hade siva frösta må
allt sam va, i di neste i honne allt må, i däfär gick allt
bra förr där i di has tua må allt di ta sagt på,

Landskap:.....
Härad:.....
Socken:.....
Uppteckningsår:.....

Upptecknat av: P. G. Pettersson
Adress: Häljarp
Berättat av August Andeßmar
Född år i Häljarp

Uppteckningen rör sig om vigt vid däla föremål,
ja si att dä faas sådana trollhärningar a trollgöleba da
va inventin oulett unnes vägra förfärlasti, si dä fiaxhan
ofta i däla trakta, a vapna med yoa dä, si dä va svall
spuhan som vallada dä a sam all tia svall ett palett
yft i blan falk bi föa i ä an i da, man si dä va
yu bra att di yoa säu i alla fall, för si däli fish di te-
menstingens leva oor di svall mäed illa uti att er li
man si i vanta fall säu to man livet av de huv
sam gick le de unnes huvnfalkar, man si di sam int
yoa dä, säu vidde man däm ve stena, två o
andra föremål sätta. dägar. kvarolekar, o mer ändå,

och prisjan om sporrhörd platt a givdar hannevan
mkan ikke till sätta förtal, slat hoo alltid
svallt pia tal diskutera o ic nagan set om j
nog dia. var löftet kvarvällan jum däbant. sänder
lätt falkan utan varva berättelser,

där som föll offer för sān viget ble alldeles förvriden i handigt
int va i fråv dā föremal sam hād ble vilda ve. si om dā
va hāv eller huimna. i si jämett förehom int utan yemam
ströhet i öktenshapitt. o även flichta o payha försökte pān
samna sätt dāre di int va nedett ålia mot varann. di sam
hād lāvatt vararra brohet. mān si dā pīch lāva gān
pān trallhādēt vāg. sāc att man ficht lāva te o bea en
trallpacha o māl pāte o pān dām pāstade pān dāhārira
vīett. a di sam en gān blett narrayada i förtvallada en gān
sāc man di int ta say i fråv dā washen mān sin ella arval
gāp. fö si man māste anlita dān samur trallbāhāte o lāra
vīslan. sam hād vitt dām ve föremalett. dā va ett farlett
straff fö dān sam rāuhade ut fö dā. fö si di ble utpinta
i seancpāvīrade i vāmna. pān samne gān. ya man han
int tala om hu hāmet dā va. mān si dā va ed gān sab att.
di ficht inen māht te o fāra washen say eller anva nān
skāa. si dān māhsten tan mā trallhāpter. pān samne gān.

19

ya si da ha talas om ïvaläckla å hetschap under vaara fäder
 das ti si en län född av da. man sen ha otraheten mogett say
 in i en av mahava ha hoppatt öva yäshan. som man hultade
 dä næ di gich te auro. i si dä ble dä vlochlett me ex givn man
 nito yu alla åtgyrda som vira fäfada neest om o legå mä län
 man di sroa say fria. man næ man kom mä dän gamle bie
 beln i län framfö dän pia galvett i ha dän ståu pia dän
 i läta sadavisa svett i rätt ova di va almoldia dian va dä
 manna som kaxnade i tapp mä att. man dä va okså dän sas
 yra dä oh int boydd say om va di sto pia ella va di häst
 i tacha va dä sam riides ve tåka föremål. dä fas. även ett
 annatt medel i tegå dian man va såha pia sas sak o man
 neest va dä va fö en huinna. man shaffade lit trach ålle hanne
 i pia smyg turade i hänn som gich te hänn. man si dä va
 livsfallet dä. fö si sas snat han han fitt i say dä ble han
 galen pia hänn o ville ta båssa o gitena i shuta hänn sas
 att man sich rachta han för mord en läng ti framåt.

ANDRE TRIFERITLIGT